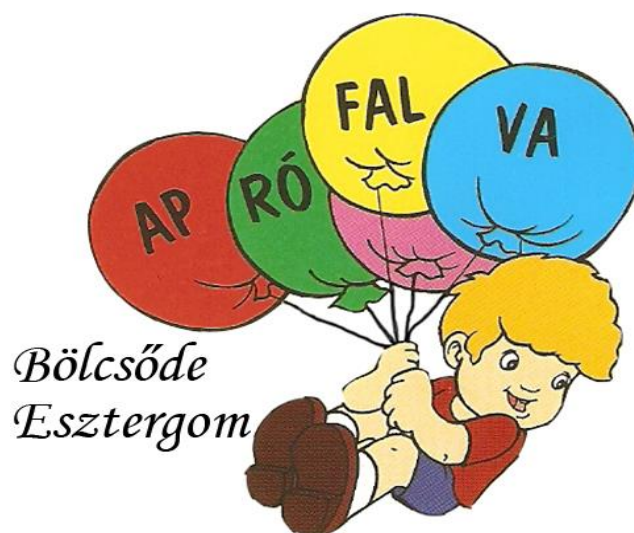

APRÓFALVA BÖLCSŐDE ESZTERGOM

SZAKMAI PROGRAM

2024

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés.....	4
Az intézmény feladata, tevékenysége	5
1. Intézmény alapfeladata	5
2. Az Intézmény jogállása.....	5
3. A szakmai program célja.....	6
4. A szakmai program elérhetősége	6
Bölcsőde jövőképe	6
5. Pedagógiai hitvallás.....	6
6. Gyermekkép.....	6
7. Kisgyermeknevelő- kép.....	6
8. Bölcsőde-kép	7
Az intézmény minőségpolitikája	7
9. Erősségek.....	7
10. Fejlesztést igénylő területek	7
11. Szülői elégedettség mérése	7
12. Képzés, továbbképzés, az egyéni fejlődés biztosítása	8
Az ellátás igénybevételeének módja	8
13. A bölcsődei beiratkozás	9
14. A bölcsődei ellátás megszűnése	10
Humánerőforrás.....	10
15. A bölcsőde szervezeti struktúrája	10
16. Álláshelyek, foglalkoztatottak száma	10
A bölcsődei ellátás tárgyi feltételei	11
17. Csoportszobák	11
18. Fürdőszobák.....	11
19. Gyermeköltözők	12
20. A helyiségek díszítése	12
21. Textíliák	12
22. Játszóudvarok	12
23. Játékkészlet.....	12
Gyermekélelmezés	13
Nevelés-gondozás a Bölcsődében	13
24. A bölcsődei nevelés- gondozás célja	13
25. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata	13
26. Nevelési fő feladatok	14
Bölcsődei nevelés -gondozás alapelvei	14
27. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	14
28. A gyermeki személyiség tiszteletének elve	14
29. A nevelés és a gondozás egységének elve	15
30. Az egyéni bánásmód elve	15
31. A biztonság és a stabilitás elve	15
32. Az aktivitás, az önállósulás segítésének elve.....	15
33. Az egységes nevelő hatások elve.....	15
Bölcsőde működési rendje	15

34. A gyermekcsoportok szervezése.....	16
35. A gyermekek napirendje	16
Bölcsődei nevelés -gondozás főbb helyzetei.....	16
36. Gondozás	16
37. A gondozás szervezése.....	17
38. Gondozási műveletek	17
39. Játéktevékenység	18
40. Tanulás.....	18
Kiemelt szakmai feladatok	19
41. A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a családokkal.....	19
42. Egészségvédelem az egészséges életmód megalapozása	20
43. A Komplex művészeti, esztétikai nevelés.....	21
44. Környezeti nevelés	22
Intézményi kapcsolatok.....	23
45. Együttműködés az óvodákkal.....	23
46. Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival- Gyermekvédelem	23
47. Kapcsolattartás a civilszervezetekkel, más intézményekkel	23
Gyermekekről vezetett dokumentációk.....	23
48. Gyermekegészségügyi törzslap	23
49. Családi füzet	24
50. Csoportnapló.....	24
51. Napi jelentés kimutatás TAJ alapú központi nyilvántartás	24
52. Személyi térítési díjak nyilvántartása	24
Fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére	24
Ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme.....	25
Szakmai program alapidokumentumai	25
53. Jogszabályok.....	25
54. Szakmai irányelvek, módszertani levelek	25
55. Intézményi Szabályzatok.....	26
Záró rendelkezések.....	26
56. Hatálybalépés.....	26
57. Legitimáció.....	27

I. Fejezet

Bevezetés

Az esztergomi bölcsődei nevelés több mint 50 éve kötelez bennünket arra, hogy megbecsüljük elődeink által megteremtett és fenntartott bölcsődei hálózatot. Az esztergomi bölcsőde és az esztergomi bölcsődei nevelés 1967-től a mai napig óriási változásokon ment át, de a gyermekek iránti elkötelezettség, az őszinte érdeklődés, és az igénybevevő szülők megbecsülése, állandó jellemzője az intézménynek.

Az Aprófalva Bölcsőde kisgyermeknevelőik, vezetőik és segítő dolgozók mindent megtesznek azért, hogy az igénybevevők melegegdedtségre végezzék hivatásukat, úgy biztosítsák a kisgyermekek napközbeni alapellátását, hogy a Fenntartó Esztergom Megyei Jogú Város Önkormányzat legmagasabb szinten tehessen eleget ellátási kötelezettségének.

A Szakmai Programunk a működő bölcsőde szakmai munkáját összefogja, egységes rendszert dolgoz ki, mely segíti a bölcsődei részlegek tevékenységét, lefekteti azokat az alapelveket, melyeket a munka során szem előtt kell tartani, elérhető célokat fogalmaz meg.

Az Aprófalva Bölcsőde feladatának tekinti, hogy a Szakmai Programot megvalósuljon, és megteremtse annak lehetőségét, hogy munkatársai igényes, kiszámítható, jó körülmények között, kiegyensúlyozott munkahelyi légkörben tudjanak dolgozni valamennyi részlegben.

Esztergom Megyei Jogú Város Önkormányzat Képviselő-testülete a többször módosított, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény és annak végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII.31.) Korm. rendelet, valamint az önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény felhatalmazása és tartalmi követelményeinek megfelelően az 570/2017. (VII. 11.) számú önkormányzati határozatával adta ki az Esztergom Város Aprófalva Bölcsőde Esztergom módosított Alapító Okiratát, valamint legutóbbi módosítás a 208/2022. (VII.28.) Esztergom Megyei Jogú Önkormányzat Képviselő-testületének jelenleg is hatályban lévő módosítása.

A fenntartói irányításban részt vesznek Esztergom Megyei Jogú Város Önkormányzata Képviselő-testületének bizottságai. A fenntartó ellenőrzi az intézmény gazdálkodását, működésének törvényességét és szakszerűségét. Jóváhagyja az intézmény Szervezeti és Működési Szabályzatát, szakmai programját. Az intézményben minden olyan változás, amely az alapító okirat hatálya alá tartozik, a fenntartó engedélyével vezethető be.

Az intézmény neve:	Aprófalva Bölcsőde, Esztergom
Az intézmény székhelye:	2500 Esztergom, Budai Nagy Antal u.18.
Intézmény telefonszáma:	06/33/ 313-970
Intézmény egyéb elérhetősége:	bolcsi.aprofalva@gmail.com
Intézmény ellátási területe:	Esztergom közigazgatási területe
Férőhely száma:	100 fő
Fenntartó neve:	Esztergom Város Megyei Jogú Önkormányzat Képviselő-testülete
Törzsszáma:	648378
Adószám:	16762949-1-11
KSH statisztikai számjel:	16762949-8891-322-11
Nyitva tartás:	hétfő-péntek 5.30-17.30
Szakmai program érvényessége:	2024-től, következő módosításig
Szakmai program készítésének dátuma:	2024. január
Szakmai program készítőjének neve:	Vicze Enikő (bölcsődevezető)

A szakmai program megtartása a bölcsődevezetőre, valamennyi közalkalmazottjára és más munkavállalójára nézve kötelező érvényű. Az elfogadás időpontjával lép hatályba és határozatlan időre

szól. Módosítására törvények vagy rendeletek módosítása esetén kerül sor.

Jelen szakmai program hatályba lépésével egyidejűleg hatályon kívül helyeződik a bölcsőde korábbi szakmai programja.

II. Fejezet

Az intézmény feladata, tevékenysége

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében napközbeni ellátást nyújt a gyermekeknek: nevelést, gondozást, felügyeletet, étkeztetést. Segíti a szülők munkavégzését, munkaerő piaci visszatérését, képzésen történő részvételét.

1. Intézmény alapfeladata

Az intézmény alapfeladata a gyermekek napközbeni ellátása, gyermekjóléti ellátás (bölcsődei ellátás). A bölcsőde alaptevékenysége kiterjed a gyermekek napközbeni ellátására, gondozására, valamint testi-szellemi fejlődését elősegítő nevelésére, akinek a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv 41. § (1), (2) bekezdésben foglaltak miatt szülei, nevelői, gondozói a gyermek napközbeni ellátását nem képesek biztosítani.

Alaptevékenysége kiterjed továbbá a gyermek 20 hetes korától 3 éves korának betöltéséig (január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig, ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani), valamint ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig, és a sajátos nevelési igényű gyermek testi- és pszichés szükségleteinek kielégítésére, az optimális fejlődés elősegítésére nevelésére és gondozására, a gyermek legfeljebb hatéves koráig.

2. Az Intézmény jogállása

Az Intézmény jogi személyiséggel rendelkező, önkormányzati költségvetési szerv. Az Intézmény gazdasági szervezettel nem rendelkezik. A gazdasági és pénzügyi feladatokat a Esztergom Közös Önkormányzati Hivatal (továbbiakban: Hivatal) Pénzügyi Osztálya látja el. Az Intézmény részére az üzemeltetéssel, működtetéssel, beruházással és felújítással, valamint a belső kontroll rendszer részét képező belső ellenőrzéssel kapcsolatos feladatokat a Fenntartó által jóváhagyott „Munkamegosztási megállapodásban” foglaltak szerint a Pénzügyi Osztály végzi el.

Az Intézmény vezetője a személyi juttatások előirányzata felett önállóan rendelkezik, míg valamennyi egyéb kiemelt előirányzat tekintetében keretgazdálkodást folytat. A személyi juttatásokkal és járulékaival való gazdálkodás szabályait a Hivatal számviteli politikája tartalmazza, amely kötelező érvényű az Intézményre vonatkozóan. Az Intézmény saját hatáskörében kidolgozott szabályzatai nem lehetnek ellentétesek a Hivatal által kiadott szabályzatban foglaltakkal. Az intézmény költségvetését az éves önkormányzati rendelet határozza meg. Az Intézmény vállalkozói tevékenységet nem végez.

Intézmény működésének forrásai: központi költségvetésből származó támogatás, önkormányzati forrás (Fenntartó a mindenkori éves költségvetésben határoz meg), saját bevétel (szolgáltatás (étkezés) térítési díja), egyéb források (pályázat). Az Intézmény működésére vonatkozó szabályokat a Szervezeti és Működési Szabályzat tartalmazza.

3. A szakmai program célja

Az Aprófalva Bölcsőde, Esztergom a Szakmai Programmal céljának tekinti a bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjának magas szintű megvalósítását, a szakmai értékek megőrzését és továbbadását, a kialakult jó gyakorlatok megerősítését, új módszerek és tevékenységek bevezetését, a dolgozók és a szülők nevelői szemléletének formálását, kapcsolatépítést és hálózatfejlesztést.

4. A szakmai program elérhetősége

A Szakmai Program bölcsődében elérhető a szülők számára. A felvételt követő első szülői értekezleten a bölcsődevezető ismerteti a szülőkkel. A szakmai programhoz kapcsolódó tevékenységek tervezete megtekinthető az intézményben elhelyezett falitújságon.

III. Fejezet

Bölcsőde jövőképe

5. Pedagógiai hitvallás

A korai életkorban a családi minta a meghatározó. A bölcsődei nevelés ezt kiegészítő, támogató, mintanyújtó szerepet vállal, annak érdekében, hogy a gyermekek fizikai, emocionális és szociális szükségletei teljes mértékben kielégítettek legyenek. Az intézmény célja a fejlődés elősegítése, az érzelmi értelmi intelligencia kibontakoztatása a családokkal együttműködve, a családok nevelési fikciójának pozitív segítségével. Az intézményi és a családi nevelés egymást erősítő folyamatként értelmezendő, mely megfelelő alapokat biztosít a gyermekek fejlődéséhez. Az intézmény munkájában a „pikleri” szemlélet érvényesülésével, gondoskodás és a bátorító nevelés elvei a meghatározóak.

6. Gyermekkép

Minden gyermek egyedi és megismételhetetlen, individuum, aki egyéni szükségletekkel rendelkező, személyiség. Védelem, különleges bánásmód illeti meg. Fejlődését a genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, a család érzelmi légköre és a szociokulturális háttere, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. A csecsemőkor az alapvető bizalom, a kisgyermekkor az autonómia-érzés kialakulásának időszaka. Az első évek a legmeghatározóbbak a gyermek életében, személyisége fejlődésében. A korai kötődés és a szocializáció időszakában alakulnak ki a későbbi egész életre jellemzőbb szokások, viselkedésminták alapjai.

A csecsemő és a kisgyermek magával hozott képességeinek kibontakoztatásához a legkedvezőbb feltétel a szabadban mozgás, és játéktevékenység, a bizalomteljes meghitt személyi kapcsolat, az aktivitásra építő, interakcióban gazdag gondozás. A gyermek fő tevékenysége a játék, mely útján megtanul tanulni, érdeklődni, kísérletezni. Megtanulja a nehézségek leküzdését. Megismeri az örömet, a megelégedést, amit a siker, a türelmes önálló, kitartó munka által elért eredmény útján szerez meg. A nem kognitív készségek, kompetenciák kisgyermekkorai elsajátítása elengedhetetlen feltétele a későbbi eredményes tanuláshoz, az iskolai, társadalmi szerepvállalás sikeréhez.

7. Kisgyermeknevelő- kép

A kisgyermeknevelő legfőbb munkaeszköze a személyisége. Alapvető tulajdonsága az empátia, az elfogadás és a hitelesség. Nevelői attitűdje elfogadó-engedékeny. Képes érzelmi biztonságot nyújtó kapcsolat kialakítására minden kisgyermekkel. Jól ismeri a kisgyermek életkori sajátosságait, egyéniségét, támogatja a személyiség kibontakozását, az aktivitást, az önállósodást. Képes a szülőkkel partneri kapcsolatban együttműködve elősegíteni szokások, a viselkedési szabályok elsajátítását. A gyermekek ellátását elhivatottsággal, professzionálisan, igényesen végzi. Képes a szakmai fejlődésre, a folyamatos megújulásra. Tudatában van annak, hogy személye, viselkedése példa lehet a gyermek és a

szülők számára.

8. Bölcsőde-kép

Bölcsőde nyitott a kisgyermekes családok számára. Az intézmény törekszik arra, hogy minden kisgyermek és felnőtt jól, otthonosan érezze magát bölcsődében. Továbbá a bölcsőde fontosnak tartja, hogy a gyermekek nyugodt, biztonságot nyújtó nevelői légkörben, a játékon keresztül, a játékba integráltan tanulással gazdagodjanak értelmileg, érzelmileg és szociálisan. A játék, mint legfontosabb tevékenység határozza meg az intézmény arculatát, melyben a bölcsőde figyelembe veszi az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket is. Esztétikus, fejlesztő, optimálisan ingergazdag, környezetet igyekszik az intézmény megteremteni. Az intézmény célja, hogy a bölcsőde kisgyermeknevelő központokként működjön, ahol -gyermekek gondos ellátása mellett- jelentős segítséget adhat a gyermeküket otthonnevelő családoknak is.

IV. Fejezet

Az intézmény minőségpolitikája

A bölcsődei intézményben a minőségi munka alapkövetelmény. Ennek garanciája munkatársak alapképzettsége, továbbképzése, szakmai fejlesztése és az önképzés. Az ellátást és a szolgáltatás iránti igényt folyamatosan vizsgálja, méri az intézmény. A mérések eredményeit beépítésre kerülnek az intézmény további működésébe, folyamataiba. A bölcsőde felelősséget érez a szülők tájékoztatásáért, és azért is, hogy a partnerekkel összhangban és azok megelégedettségére végezze munkáját.

A minőségfejlesztés részeként fontosnak tartja az intézmény a szakmai fejlődést. A gyermekellátás színvonalának megtartását, növelését, továbbá az új kutatások eredményeinek megismerését, szakmai munkában való felhasználását, az egységes szakmai szemlélet kialakítását és annak megőrzését. A szakmai program az Intézmény szakembereinek szoros együttműködésével valósul meg. A csoportok vezetői rendszeresen ellenőrzik a szakmai munkát. Az Intézményvezető évente kétszer ellenőrzi a csoportok tevékenységét, az átfogó ellenőrzések kétévente a munka minden területére kiterjednek.

9. Erősségek

Az intézmény erőssége többek között a bölcsőde tárgyi feltételeinek megalapozottsága, a személyi feltételek folyamatos biztosítása, a minőségi kisgyermek ellátás, az intézményvezető, támogató, segítő, ellenőrző tevékenysége, valamint továbbképzések, közösség építő tevékenységek, működő kapcsolatrendszerünk családokkal és intézményekkel, valamint a működő alapítvány.

10. Fejlesztést igénylő területek

Fejlesztést igénylő területek a bölcsődei vezetők esetében és a szakdolgozók tekintetében az anyagi megbecsülés, továbbá kisgyermeknevelők attitűdjének változása, a felnőttekkel való társas készségek fejlesztése, a játszóudvar fejlesztése.

11. Szülői elégedettség mérése

A szülői elégedettségről bölcsőde rendszeresen tájékozódik az egyéni és a csoportos beszélgetések alkalmával. A nevelési év végén minden bölcsődei csoportban elégedettségi kérdőív kitöltésével véleményezik a szülők a bölcsődei ellátást. A feldolgozás, és az elemzést követően a szülőket tájékoztatja az intézmény a mérés eredményéről. Az elégedettség mérését követően értékelésre kerül az Intézmény helyzete, továbbá a rendelkezésre álló erőforrások felhasználásával a szükséges fejlesztések elvégzése, és kidolgozásra kerül a szakmai fejlesztés stratégiája (változás irányát és annak részleteit), valamint a szükséges, alátámasztott módszerek kezdeményezésével a munkatársak elismerése.

12. Képzés, továbbképzés, az egyéni fejlődés biztosítása

A szakdolgozók lehetőség szerint kötelező továbbképzéseken vesznek részt, e mellett házi továbbképzések keretében is foglalkoznak a szakmai ismereteik megújításával, új módszerek átadásával. Alkalmanként szakmai előadásokat, műhely tanácskozást szervezünk. Az élelmezési szakember rendszeres szakmai találkozások alkalmával bővíti tapasztalatait, szakmai ismereteit. A találkozások lehetővé teszik a módszerek, eljárások egyeztetését. Lehetőség van a továbbtanulásra, szakmai fejlődésre. A pályakezdő kisgyermeknevelők szakmai fejlődése biztosított a gyakornoki rendszerben.

Az Aprófalva Bölcsőde duális partnerként közreműködik az Esztergomi Szakképzési Centrum Bottyán János Technikum szakképzőhely fenntartójával. A Kisgyermekgondozó-, nevelő szakma gyakorlati oktatását 2023/2024-es nevelési évtől biztosítja a bölcsőde az ESZC Bottyán János Technikum szakképző iskola képzésében résztvevő tanulók részére. Az intézmény a szakképzésről szóló 2019. évi LXXX. törvény, módosítás: 2023. évi XXXIII. törvény a szakképzésben lezajlott átalakítás utólagos hatásvizsgálatából adódó törvényt módosításokról (Magyar Közlöny 81.szám), hatály: 2023. július 01., alapján a duális képzés bevezetésével kisgyermeknevelő tanulókkal kötött tanulószerveződés/szakképzési munkaszerveződés keretén belül biztosítja gyakorlati helyet.

A fenntartó 255/2023. (X.19.) számú határozatában döntött az Aprófalva Bölcsőde, Esztergom intézmény duális szakképzésben való részvételéről.

V. Fejezet

Az ellátás igénybevétele módja

Az 1997. évi XXXI. törvény értelmében bölcsődébe a gyermek 20 hetes korától 3 éves korának betöltéséig (január 1-je és augusztus 31-e között tölti be, az adott év augusztus 31-éig, ha szeptember 1-je és december 31-e között tölti be, a következő év augusztus 31-éig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani) vehető fel.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-éig.

A bölcsőde alaptevékenysége kiterjed továbbá a sajátos nevelési igényű gyermek¹ testi- és pszichés szükségleteinek kielégítésére is, az optimális fejlődés elősegítésére, nevelésére és gondozására, a gyermek legfeljebb hatéves koráig.

A bölcsődében felvételnél elsőbbséget élveznek azok a gyermekek, akik esztergomi lakcímmel rendelkeznek Esztergom közigazgatási területre. Továbbá felvehető az 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 94.§ (5a) bekezdése szerint a férőhelyszám 25 %-áig az ellátási területén kívül lakóhellyel, tartózkodási hellyel rendelkező gyermek.

¹ sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd,

A felvétel a szülő (törvényes képviselő) írásbeli kérelme alapján történik. Az Intézményben a bölcsődei felvétel folyamatos.

13. A bölcsődei beiratkozás

A bölcsődei jogviszony a beiratkozással keletkezik. A gondozott gyermekek az első gondozási nappal gyakorolják a jogaikat. A bölcsődében a fentiek szerint (V. fejezet) gondozásra kerülnek azoknak a szülőknek a gyermekei, akik a Gyvt.41§ (1) meghatározott okok miatt, gyermekeik napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni. A megállapodás megkötésével egyidejűleg a szülőnek igazolnia kell munkába állását.

A szülők/gondviselők a gyermek bölcsődébe történő felvételét év közben folyamatosan kérhetik. A beiratkozás alkalmával a szükséges dokumentumok (lakcímkártya, személyi azonosító, esetlegesen rendelkezésre álló gyermekre vonatkozó szakvélemény, TAJ kártya, születési anyakönyvi kivonat) bemutatása után a beiratkozásban közreműködő személy köteles vizsgálni azt is, hogy a megjelenő személy(ek), illetve szülő(k) jogosult(ak) beírni a gyermeket a bölcsődébe. A szülő köteles a szakértői szakvéleményt a bölcsőde tudomására hozni.

A bölcsőde ügyfélfogadási idejében (H-CS: 9-11; 13-15, és P: 9-12.) a szülő jelzi bölcsőde iránti igényét, és a lakcímkártya és a TAJ kártya alapján a bölcsődevezető kitölti a Jelentkezési lapot, mely a szülők és a gyermek személyi adatait tartalmazza. A szülő kitölti a felvételi kérelmet. A szülő tájékoztatást kap a bölcsődében folyó munkáról, tájékoztatást kap a Gyvt. 33.§-ban szereplő kötelezettségekről, valamint mindezt aláírásával igazolja.

A gyermekek felvételéről a bölcsődevezető dönt. A gyermek beíratásában jogosult eljáró szülő(k), vagy törvényes képviselő -a beiratkozáskor- nyilatkozik arról, hogy ki(k) jogosult(ak) a bölcsődéből elvinni, vagy kapcsolatot tartani a kiskorú gyermekkel.

A gyermek beíratásában jogosult, eljáró szülő(k), vagy törvényes képviselő köteles nyilatkozni a gyermeke mindazon egészségügyi problémáiról, melyről úgy gondolja, hogy a bölcsődének tudnia kell különös tekintettel állandó gyógyszereszedésről, gyógyszerérzékenységéről, fennálló állandó betegségről (epilepszia, cukorbetegség, asztma).

Ha a bölcsőde az összes felvételi kérelmet helyhiány miatt nem tudja teljesíteni, az érintett csoportba tartozók között sorsolás útján dönt. A sorsolásra a felvételi, átvételi kérelmet benyújtókat meg kell hívni. A felvételre várók a sorsolásra behívásra kerülnek, a gyermekek sorszámukkal kihúzásra kerülnek. A sorsolásról jegyzőkönyv készül. Az érintettek írásban értesítést kapnak eredményről.

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermek felvételi, átvételi kérelmének teljesítése után sorsolás nélkül is felvehető az a gyermek, akinek ezt különleges helyzete indokolja. Különleges helyzetnek minősül, **akiknek szüleik vagy nevelőik munkavégzésük, munkaerő piaci részvételt segítő programban, képzésben való részvételük vagy egyéb ok miatt a gyermek napközbeni ellátásáról nem tudnak gondoskodni. A felvételnél előnyt élvez az a gyermek az alábbi sorrendben) aki:** rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül, akit egyedülálló (hajadon, nőtlen, özvegy elvált vagy házastársától külön élő-kivéve ha élettársa van) szülője nevel, akinek szülője orvosilag igazolt állapota miatt a gyermek napközbeni ellátását biztosítani egyáltalán vagy csak részben tudja, akivel együtt a családban nevelt kiskorú gyermekek száma eléri vagy meghaladja a három főt, de rá nézve a szülő GYED-ben, GYES-ben nem részesül, (1997. évi LXXXIII. tv 42/C §. e) pontja alapján) akinek családja családgondozásban részesül és a gyermek fejlődése érdekében- a jelzőrendszer tagjai szerint- állandó napközbeni ellátásra van szüksége, akit -gyámhatósági határozat alapján- védelembe vettek, vagy gyámként kirendelt hozzátartozója nevel.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel, a törvényes képviselővel

az ellátás feltételeiről. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 42. § (1) értelmében amennyiben a gyermek nem érett az óvodai nevelésre, a 4. életévének betöltését követő augusztus 31-ig tovább gondozható a bölcsődében. A sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését, gondozását a bölcsődéink a gyermek 6. életévének betöltéséig biztosíthatják. A gyermekek fejlesztésének megszervezését segítik.

14. A bölcsődei ellátás megszűnése

A bölcsődei ellátás megszűnik az intézmény jogutód nélküli megszűnésével, a gondozott 6 hét indokolatlan távolmaradásával, a törvényes képviselőnek a jogviszony megszüntetésére vonatkozó bejelentését követően, továbbá ha az intézményi elhelyezés feltételei már nem állnak fenn vagy a gyermeket másik intézménybe helyezik el, és a házirend bármely pontjának megszegésével, valamint meg kell szüntetni annak a gyermeknek az ellátást, aki a bölcsőde orvosának szakvéleménye szerint egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható, illetőleg magatartás zavara veszélyezteti a többi gyermek egészségét.

Ha a gyermek felvételt nyert, és a megbeszélte időben nem kezdi meg a beszoktatást, indokolt esetben az intézmény maximum 1 hónapig tartja fenn a helyet a gyermek számára. Ezt követően, -még igényli az ellátást- újra be kell írni a gyermeket. Ebben az esetben nem biztos, hogy abban a bölcsődei csoportban tudja elhelyezni az intézmény a gyermeket, ahová a szülő szeretné. A bölcsődei felvételek további részleteiről a Bölcsőde Felvételi Szabályzata rendelkezik.

VI. Fejezet

Humánerőforrás

15. A bölcsőde szervezeti struktúrája

A bölcsődét a bölcsődevezető irányítja, ő a legfelsőbb vezető. Intézményen belül megtalálható: Alá- és főlérendeltség. Azonos szinten belül mellérendeltség. A jogszabályoknak, szakmai előírásoknak megfelelően az intézményen belül elkülönült feladatuk alapján részleges önállósággal, illetve sajátos feladatokkal rendelkezik a **vezetőség**, az alkalmazotti közösség, a kisgyermeknevelők és tanulók, az adminisztrátor, a bölcsődei dajkák, technikai dolgozók közössége, és a közalkalmazotti tanács.

Az intézmény különböző közösségeinek tevékenységét – a megbízott vezetők és a választott képviselők közreműködésével – a bölcsődevezető fogja össze és támaszkodik a munkájukra.

16. Álláshelyek, foglalkoztatottak száma

Engedélyezett álláshelyek száma, Munkakörök	A munkakörökben foglalkoztatható létszám	Megjegyzés (teljes vagy részmunkakör)
Bölcsődevezető	1	Teljes munkakör
Bölcsődevezető-helyettes	1	Teljes munkakör
Kisgyermeknevelő	22	Teljes munkakör
Bölcsődei dajka	5	Teljes munkakör
Élelmezésvezető	1	Teljes munkakör
Adminisztrátor	1	Teljes munkakör
Szakács	1	Teljes munkakör
Konyhalány	2	Teljes munkakör
Kisegítő konyhalány	1+1	Részmunkaidős-csökkentett munkaképességű

Mosó-varrónő	1	Teljes munkakör
Házimunkás	1	Teljes munkakör
Dietetikus	1	Szerződéses (heti 10 óra)
Orvos	1	Szerződéses (heti 10 óra)
Kisgyermeknevelő tanuló	Tömbösítve max. 12 fő	Szerződéses

Az Esztergomi Önkormányzati Bölcsőde Intézményben a bölcsődevezető irányításával történik a kisgyermekellátás. Az engedélyezett dolgozói létszám 36 fő + 2 fő részmunkaidős csökkentett munkaképességű. Ebből szakmai létszám: 29 fő., kisegítő létszám: 9 fő. A gyermekek nevelés-gondozását 22 fő kisgyermeknevelő végzi.

Az Intézmény minden dolgozója rendelkezik a munkaköréhez előírt képesítéssel. A 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet értelmében Intézményünk 1 fő gyermek szakorvost és 1 fő dietetikust bíz meg a bölcsőde orvosi és dietetikusi feladatok ellátásával, szerződéssel. Duális képzés keretein belül, kisgyermeknevelők tanulók munkaszerződéssel, tömbösítve, egyszerre maximum 12 fő foglalkoztatható. A munkavédelem és tűzvédelem biztonságát szakirányú engedéllyel rendelkező vállalkozás biztosítja megállapodásunk értelmében.

VII. Fejezet

A bölcsődei ellátás tárgyi feltételei

Tárgyi feltételek a szakmai követelményeknek megfelelően, megalapozottan és folyamatosan került kialakításra. A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő bútorzattal, gondozási eszközökkel, korszerű játékokkal rendelkezik az intézmény. A szabadban mozgást, játékot és életet lehetővé tevő, biztonságos környezet biztosítására törekszik a bölcsőde, annak érdekében, hogy gyermekek nevelése a legoptimálisabb tárgyi környezetben valósulhasson meg.

17. Csoportszobák

Az alapterület megfelel a férőhelyszámnak. A bútorzat minden bölcsődében egységes, többségében korszerű gyermekbútorok. Egyediséget képvisel a bölcsődei csoportok egyéb helyiségek beépített bútorai. A kiegészítő bútorok beszerzésével teljes a csoportok berendezése. A bútorok megfelelő elhelyezésével kialakításra kerültek az elkülönített, nyugodt játszóhelyek. Többségében elegendő hely van a nagymozgásos tevékenységekhez és a csendes játékokhoz. A csecsemők, a járni tanuló gyermekeknek biztonságos hempergő vagy elkerített szobasarok biztosított. A puhaságot üllőpárnákkal, játszópárnákkal, kuckóval, mesesarokkal nyújtja a bölcsőde. A gyermekeknek saját helyük van az asztaloknál étkezéskor. A nyugodt alváshoz saját ágyneműt, jellel ellátott ágyneműt, állandó ágazási helyet az intézmény biztosítja gyermekeknek. A kisgyermeknevelők ülőhelyét úgy került elhelyezésre, hogy mindig beláthassák a gyermekcsoportot.

18. Fürdőszobák

A gondozáshoz használt terület biztonságosan megközelíthető. Célszerű, tágas, megfelelően elhelyezett eszközök (pelenkázó, öltöztető pad, törülköző, és fésűtartó, egészalakos tükrök, fertőtlenítő eszközök, stb.) segítik a gondozás folyamatosságát. A gyermekvécé és a mosdó a gyermekek számára elérhető, a gyermekméretű eszközök lehetőséget adnak az önálló tevékenységhez, a helyes szokások kialakításához. A szájöblítéshez, fogmosáshoz a feltételeket a bölcsőde biztosítja. A gyermekek saját pelenkáit, ruházatait jellel ellátottak, és jellel ellátott előkészítő polcon, szekrényben, pólyázó asztalban kerül tárolásra. A gyermekek személyes tárgyainak megkülönböztetésére is színes esztétikus jelek használata megoldott.

19. Gyermeköltözők

A gyermekek otthoni -és váltóruháinak elhelyezésére jellel ellátott bölcsődei öltözőszekrények ugyancsak kialakítottak. Öltöztető pad, pelenkázó asztal, szék, gyermekheverők a gyermeköltöző berendezése. A szülők számára biztosítottak az esetleges várakozáshoz szükséges feltételek. A faliújságon kerül elhelyezésre a neveléssel, gondozással kapcsolatos aktuális tájékoztatás, egyéb szükséges információ.

20. A helyiségek díszítése

A vizuális ingerek egyensúlyára, az esztétikus ingergazdag környezet kialakítása az intézmény törekvései között jelenik meg. Az évszakoknak, ünnepeknek megfelelően, ízlésesen, mértékletesen kerülnek díszítésre a helység. A díszítések kivitelezésénél korszerű, tartós és biztonságos anyagok kerülnek felhasználásra. Gyermekmagasságban történik a képek, fotók elhelyezése. A gyermekek által készített síkbeli és háromdimenziós alkotásokat a gyerekek számára látható, megérinthető magasságba kerül elhelyezésre. A képek rögzítése biztonságos megoldással történik, és azok védelme is megoldott.

21. Textíliák

A gyermekek a szülő döntése értelmében saját vagy bölcsődei ruházatban tartózkodnak a bölcsődében. A váltóruhát ennek értelmében vagy szülő, vagy a bölcsőde biztosítja. A pelenkáról az intézmény gondoskodik, textil pelenkát a székletes gyermekek gondozásakor használ a bölcsőde. Az alapvető textíliákról, azok tisztításáról, pótlásáról ugyancsak a bölcsőde gondoskodik (törülköző, ágynemű, előke, abrosz, fürdőlepedő, stb.). Az előírásoknak megfelelően, gondosan történik a textíliák mosása, fertőtlenítése. A gyermekek személyes használati tárgyaik jellel vannak ellátva.

22. Játzóudvarok

A bölcsőde játszóhelyeket alakít ki csoportonként, és tevékenységenként. Változatos mozgáslehetőségeket biztosít az intézmény minden évszakban a beépített és a mobil játék eszközökkel. A szabványoknak megfelelő homokozóban évente tisztított minőségi homok kerül kiszállításra. Nyáron pancsolással élvezetessé, és sokszor elviselhetővé válik a kánikulai nap. A szabadlevegőn altatás a bölcsődében folyamatosan szervezhető, fedett teraszok, fektető ágyak, és valamennyi egyéb feltétel biztosított.

23. Játékkészlet

A játék készlet összeállításánál figyelembe veszi az intézmény a pedagógiai és az egészségügyi szempontokat, a gyermekcsoport életkori összetételét, létszámát. A bölcsőde fontosnak tartja, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű, fejlesztő játékokkal, eszközökkel játszhassanak a gyermekek. Az intézmény biztosítja az anyag, a funkció szerinti változatosságot, a nemenkénti játékokat, valamint törekszik arra, hogy a természetes anyagú, színű eszközök, játékok aránya növekedjen. A játékok tárolása természetes anyagból készült kosarakban és a polcon történik. Funkciók szerint csoportosítva, és a gyermekmagasságában kerülnek elhelyezésre a játékok. Változatos eszközöket kínál az intézmény minden tevékenységformához. (manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás, szerepjáték, stb.).

A nagycsoportokba babakonyha, fodrászszarok, bolt került berendezésre. A nemi szerepek kialakulása erősítésre kerül fiús, és lányos játékokkal. Hangszerekkel, bábokkal kerül bővítésre a játékkészlet. A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékok kerülnek felajánlásra (kirakók, dominók, puzzlák) a gyermekeknek. Minimum négy különböző építőjáték van a csoportokban, elhelyezésénél az intézmény ügyel arra, hogy elegendő védett hely álljon a rendelkezésre az építéshez. Minden korcsoportban vannak ismeret adó, mesélhető képeskönyvek az aktuális évszaknak, ünnepeknek megfelelően. Az alkotó tevékenységhez állandóan rajzpapírt, zsírkrétát, minőségi irónt, festéket, gyurmát biztosít az intézmény. Könnyen kezelhető, biztonságos házilag készített só-liszt és főzött

gyurmát használ a bölcsőde. A készlet különféle természetes anyagokkal, terményekkel egészül ki. Van lehetőség a csoportszobákban homokozásra, vizezésre. Mozgásfejlesztő játékok is vannak a szobákban. (kisautók, gurulók, mászó kockák, alagutak, stb.) Egyes eszközök csak állandó felügyelet mellett használhatók, ezek tárolása magas, zárt helyen történik. Az otthoni játékokat, átmeneti tárgyakat a gyermekek behozhatják a bölcsődei csoportokba, igényük szerint elővehetik. A játékok tisztítása, fertőtlenítése rendszeresen, szervezeten történik. A készlet bővítése és fejlesztése évente történik.

VIII. fejezet

Gyermekélelmezés

A közétkeztetés feladata, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. 50. §-nak (3) bekezdése előírja, hogy „A közétkeztetésben – különös tekintettel az egészségügyi, szociális és gyermekintézményekben nyújtott közétkeztetésre – az élettani szükségletnek megfelelő minőségi és tápértékű étkezést kell biztosítani.” A gyermekek élelmezését az OÉTI ajánlás jogszabályra emelkedett „A rendszeres étkezést biztosító, szervezett élelmezési ellátásra vonatkozó táplálkozás-egészségügyi ajánlás közétkeztetők számára” című dokumentum alapján kerül elvégzésre. A bölcsőde konyhája a HACCP (Hazard Analysis Critical Control Point) előírásainak megfelelően működik. Maximális adagszám: 100 fő. Erre a rendszerre jellemző, hogy központosítva végzik a beszerzést, raktározás, előkészítés műveleteit.

A konyha készíti el naponta a bölcsődés gyermekek négyeszeri, (reggeli, tízórai, ebéd, uzsonna) és a bölcsődei dolgozók egyszeri (ebéd) étkeztetését. A gyermekek életkorának és egyéni fejlettségének megfelelő étkezést, szükség esetén -szakorvosi javaslat alapján- diétás étrend biztosítása is megoldott az intézményben. Az étrendet a korszerű táplálkozási elvek és konyhatechnológiai eljárások figyelembevételével szakképzett élelmezésvezető, gyermekorvos és dietetikus tervezi és állítja össze. Az élelmi anyagok beszerzésének biztonságát beszállítói szerződések biztosítják. Kiemelten fontosnak tartjuk a jó minőségű gyermekélelmezést, ezért rendszeresen mindenre kiterjedő ellenőrzéssel kíséri figyelemmel annak megvalósulását bölcsőde. A gyermekek heti étrendjéről a szülők rendszeresen előre tájékoztatást kapnak. Az élelmezés, az étkeztetés szabályait az Élelmezési Szabályzat tartalmazza. Az intézmény a 37/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról rendeletet alkalmazza.

IX. Fejezet

Nevelés-gondozás a Bölcsődében

A nevelés céltudatos, tervszerű érték közvetítő folyamat mely során ismereteket, szokásokat, hagyományokat, normákat, viselkedésformákat sajátít el a gyermek. Az érték elsajátítás folyamatában az érzelmeknek meghatározó szerepe van a 3 éven aluli korosztályban, ezért átélhető, megtapasztalható élményeket kell közvetíteni. A nevelés bipoláris, a gyermek is aktív résztvevője. A bölcsődei szakemberek a családi nevelést figyelembe véve, azt kiegészítve, a szülőkkel együttműködve alakítják ki a nevelés folyamatát.

24. A bölcsődei nevelés- gondozás célja

A pszicho-szociálisan érett, önálló, harmonikus személyiség megalapozása. Az esélyegyenlőség megteremtése, a társadalmi beilleszkedés elősegítése.

25. A bölcsődei nevelés-gondozás feladata

A családban nevelkedő gyermekek napközbeni ellátása, a testi, lelki, szociális szükségletek kielégítése,

a harmonikus fejlődés elősegítése a gyermekek feltétel nélküli elfogadásával, fizikai-, és érzelmi biztonságának, jólétének megteremtésével, kompetenciájának figyelembevételével, játéktevékenység és egyéb tapasztalatszerzési lehetőségek biztosításával, viselkedésminták nyújtásával valósul meg. Fontos feladat továbbá a hátrányos helyzetű, szegény, periférián élő családok gyermekei esetében a hátrányok és következményeik enyhítése, ellensúlyozása, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek gondozásba épített fejlődéssegítése. A kisebbséghez tartozó gyermekek esetében nemzeti/etnikai hovatartozás tiszteletben tartása, az identitás tudat kialakulásának elősegítése, egyenlő esélyekhez juttatás, társadalmi beilleszkedés elősegítése ugyancsak fontos feladat. A kisgyermeknevelés legfontosabb feladata, hogy azt tanulja, tapasztalja meg a gyermek, hogy szeretik, hogy fontos és értékes, és bízhat a felnőttekben.

26. Nevelési fő feladatok

Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása a testi-lelki fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezetmegteremtése, a primer szükségletek, egyéni igények kielégítése, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulásának segítése, a testi-lelki harmónia kialakulását, megőrzését segítő, napirend, étkezés, alvás, levegőzés, mozgás, stb.)

Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése a derűs légkör megteremtése, a bölcsődei adaptáció nehézségeinek megelőzése, csökkentése segítése, a kisgyermeknevelővel való szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának segítése, egyéni szükségletek kielégítése, az én-tudat egészséges fejlődésének segítése, bizalmon és elfogadáson alapuló társas kapcsolatok kialakítása, az együttélés szabályainak elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének segítése, lehetőség teremtés a kisgyermeknevelővel és a társakkal közös élmények szerzésére, az énértékesítés és a tolerancia egyensúlyának irányába befolyásolva a fejlődést, a kommunikatív képességek fejlődésének segítése a kommunikációs kedv felkeltésével és fenntartásával.

A megismerési folyamatok fejlődésének segítése az érdeklődés kialakulásának, fenntartásának, erősödésének, az érdeklődési kör bővülésének segítése, a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységek biztosítása, a gyermek igényeihez igazodó közös élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása, önálló aktivitás, kreativitás támogatása, önálló véleményalkotásra, döntésre, választásra való képessé válás segítése, ismeretnyújtás, tapasztalatok és élmények feldolgozásának segítése, a gyermek tevékenységének támogató- bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, az önkifejezés lehetőségeinek megteremtése az egyes helyzetekben.

X. Fejezet

Bölcsődei nevelés -gondozás alapelvei

27. A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A kisgyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. Bölcsőde a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva, és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében, gondozásában. Szükség esetén lehetőségeihez mérten törekszik az intézmény a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében a bölcsőde lehetővé teszi a szülők számára a részvételt a gyermekük bölcsődei életében, különböző szinteken és módokon.

28. A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermekeket, mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg. Bölcsődében a nevelés és a gondozás olyan érték közvetítő folyamat, amely – az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával – a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a személyes, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének elősegítését jelenti.

29. A nevelés és a gondozás egységének elve

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkot. A gondozás minden helyzetében nevelés történik, a nevelés helyzetei, lehetőségei még sem korlátozódhatnak csak a gondozási helyzetekre.

30. Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődésének alapvető feltétele a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a gyermek kompetenciáján alapuló választási lehetőség biztosítása, a pozitív megnyilvánulások támogatása, erősítése. A kisgyermeknevelő szeretetteljes odafordulással, megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori-, és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt figyelmét, elfogadását. Akkor is, ha lassabban fejlődik, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése különbözik a megszokottól, és emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a vallási, nemzetiségi, etnikai, kulturális, stb. hovatartozást, lehetőség szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és más kultúra, hagyomány megismerését, tiszteletben tartása.

31. A biztonság és a stabilitás elve

A bölcsőde fizikai és az érzelmi biztonságot nyújt a gyermeknek. A személyi és tárgyi környezet állandósága (saját gyermekrendszer, felmenőrendszer, csoport és környezet állandóság), a napirend eseményeinek ismétlődése növeli a gyermekek érzelmi biztonságát, segíti a tájékozódásukat, a jó szokások kialakulásában. Az új helyzetek fokozatos bevezetése segíti az alkalmazkodást, a megismerést, a változások elfogadását.

32. Az aktivitás, az önállósulás segítségének elve

Biztonságos és tevékenységre motiváló személyi, tárgyi környezettel, elegendő idő biztosításával, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével segíti az intézmény az önállósodást. Fokozza a gyermek aktivitását és önállóság iránti vágyát a felé irányuló szeretet, elismerés, a próbálkozások támogatása, ösztönzése, az igényekhez igazodó segítségnyújtás. A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, példamutatással, az egyes élethelyzetek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá tétele, a tapasztalat-feldolgozás segítségével, bátorítással segíti a tanulást.

33. Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés érték közvetítés és értékteremtés. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekekkel foglalkozó felnőttek – a személyiség különbözősége tisztelete mellett egyetértsenek a gyermek kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő biztosításában, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében, és egyeztessék nézeteiket, közelítsék egymáshoz nevelői gyakorlatukat.

XI. Fejezet

Bölcsőde működési rendje

A bölcsőde nyitvatartási idejét a Fenntartó szabályozza, figyelembe véve a bölcsődébe járó gyermekek szüleinek igényeit, és a bölcsődei ellátás tapasztalatait. A napi nyitvatartási idő bölcsődében napi 12,00 óra, azaz 5,30-17,30 h-ig. A teljes nyitvatartás alatt szakképzett kisgyermeknevelők foglalkoznak a gyermekekkel. Ünnepnapokon és a hivatalos munkaszüneti napokon a bölcsőde zárva tart. Évente egy alkalommal, a Bölcsődék Napjának tiszteletére (április 21) a nevelésmentes nap kerül megszervezésre, amikor bölcsődében az intézmény kisgyermekeket nem fogad.

A nyári hónapokban a bölcsőde 4 hétig zárva tart. Az intézmény 4 hetes nyári zárás alatt a családok szükségletei szerint, és kérésének megfelelően a nyitva lévő (ügyeleti) bölcsődei ellátást biztosít.

Minden év december végén, a két ünnep közötti napokon bölcsőde zárva tart. A bölcsőde zárva-tartásáról a szülők tájékoztatást kapnak.

34. A gyermekcsoportok szervezése

A bölcsődei gyermekcsoportok létszámát a 15/1998. (IV.30) NM rendelet 46.§ (1) határozza meg. A rendelet értelmében a csoportlétszám legfeljebb 12 fő. Ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el. A csoportokat lehetőség szerint életkoronként kerül megszervezésre. A bölcsődei ellátás teljes időtartama alatt az intézmény igyekszik biztosítani a személyi állandóságot, a „saját” gyermek rendszert. A gyermek a bölcsődei ellátás teljes ideje alatt lehetőleg ugyanabba a csoportba jár. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a bölcsődébe, végzi nevelését, gondozását, figyelemmel kíséri fejlődését, számon tartja az egyéni igényeit, problémáit, szokásait, rendszeresen vezeti a gyermek dokumentációit. A csoport gyermekeinek egy része, 5-7 gyermek tartozik egy kisgyermeknevelőhöz. Az úgynevezett „ölelkezési időt” (mindkét kisgyermeknevelő bent van a csoportban) elsősorban a „saját” gyermekeik nevelésére fordítják. A műszakbeosztásokat a helyi adottságok alakítják a bölcsődei részlegvezetők. A gyermekek soha nem maradhatnak felügyelet nélkül, még akkor sem, ha a kisgyermeknevelői létszám nem teljes.

35. A gyermekek napirendje

Az életkornak megfelelő napi életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a jól szervezett folyamatos napirendet központi kérdésnek tekinti a bölcsőde. A kisgyermeknevelők a gyermekek életkori sajátosságainak, az egyéni igényeinek figyelembevételével tervezik és valósítják meg a napirendet. Az intézmény arra törekszik, hogy a családi nevelés és a bölcsődei nevelés összhangban legyen, harmonikusan egészítse ki egymást. A jól szervezett, rugalmas napirend segíti a gyermekek igényeinek, egyéni szükségleteinek kielégítését, a nyugodt gondozás feltételeit, a csoport nyugalalmát. Erősíti a gyermekek biztonságérzetét, lehetőséget ad a folyamatos játékra, és biztosítja a várakozás nélküli ellátást. A napirend függ a csoport életkori összetételétől, a gyermekek szükségleteitől, az évszakok, az időjárás, a nyitvatartási időtől, az építészeti adottságoktól. Megvalósításának feltétele a jó munkaszervezés, a kisgyermeknevelők és a technikai dolgozók összehangolt munkája. A csoportok napirendjét a bölcsőde egyezteteti, összehangolja, szükség szerint módosítja, rugalmasan alkalmazza. Igyekszik az intézmény úgy dolgozni, hogy minden gyermek esetében és minden tevékenységre vonatkozóan az egész nap során érvényesüljön a folyamatosság. A gyermekek napirendjéhez igazodik a kisgyermeknevelők munkarendje. A csoportok napirendjéről a szülők tájékoztatást kapnak.

XII. Fejezet

Bölcsődei nevelés -gondozás főbb helyzetei

36. Gondozás

A gondozás bensőséges interakciós helyzet a gyermek és a kisgyermeknevelő között. Elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése, a helyes szokások kialakítása. A gondozás minősége meghatározza a gyermek közérzetét, a gyermek felnőthöz való viszonyát.

A gondozási műveletet úgy végezi az intézmény, hogy a gyermeknek örömforrás legyen a gondozás, és aktívan együttműködjön. A bölcsőde elvárásai igazodnak a gyermek életkorához, fejlettségéhez, aktuális állapotához. Ha a gyermeknek nincs kedve együttműködni, az intézmény rugalmasan alkalmazkodik állapotához, és a műveleteket vagy annak egy részét elvégezi helyette bölcsőde. A felnőtt tapintatos bánásmódja, elfogadást kifejező verbális és nonverbális kommunikációja kihat a gyermek pozitív énképének kialakulására, az önfogadásra. Gondozás közben fontos nevelési feladatokat is ellát a

bölcsőde (pl. egészséges életmódra nevelés, helyes szokások kialakítása, életkornak megfelelő napirend kialakítása). Pozitív nevelési módszereket alkalmaz az intézmény (dicséret, bátorítás, elismerés). Lehetőségeket ajánl, ismereteket ad az intézmény. A kisgyermeknevelők a gondozás közbeni tapasztalataikat megbeszélik és egyeztetik az eljárásokat. Ez biztosítja az egységes nevelést. A szülők a beszoktatás alatt, majd azt követően is megfigyelhetik a gondozást, és összevethetik az otthoni módszereikkel.

37. A gondozás szervezése

A gondozást az ölelkezési időben a saját kisgyermeknevelő, azon túl a társ- kisgyermeknevelő végzi. Távollét esetén a helyettesítést a gyermek számára ismerős kisgyermeknevelő látja el. A napirendet úgy kerül kialakításra, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A fürdőszobában lehetőség szerint egy csoportból egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két kisgyermek tartózkodik. A gondozásokat úgy kerülnek megszervezésre, hogy elegendő idő jusson a gyermek nyugodt, zavartalan ellátásához, a gyermek aktív együttműködéséhez, a helyes szokások gyakorlásához.

38. Gondozási műveletek

Pelenkázás, bili, WC-használat A gyermekek pelenkázásához egyszer használatos pelenkát használ az intézmény. A pelenka cseréje naponta többször történik: reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után minden pelenkás gyermek tisztába tétele megtörténik. A székletes pelenka azonnal kicserélésre kerül. A gyermek igényei és fejlettsége szerint a pelenkacsere a pólyázón fektetve vagy állva történik. Csak az enyhén nedves gyermeknél használ a bölcsőde törülköndőt az alsó test törülésére. A vizeletes és székletes gyermekeknél a folyóvízes lemosás kerül alkalmazásra. A folyóvízes lemosás tisztább és kellemesebb komfortérzést ad a gyermeknek. A lemosás alatt lehetősége van a gyermeknek a vízzel való ismerkedésre, és az együttműködésre. Az otthon bilit használó gyermekek a bölcsődében is bilit használhatnak, a gyermekvécét, mint lehetőséget ajánlja fel a bölcsőde. A WC-papír használatát a fiúknak is felajánlja az intézmény, a kislányoknak a törlést a kisgyermeknevelők segítik. A szobatisztaság kialakulása nem kerül sürgetésre, a bölcsőde tiszteletben tartja az egyéni érési tempót. Az idegrendszeri, pszichoszomatikus fejlettség, együttműködési készség alapján minden gyermek szobatiszta lesz.

Testápolás Test tisztasága nem csak elégedettséget és jó érzést ad, hanem a betegségek megelőzésében is szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermek korban el kell kezdeni. Játék, egyéb tevékenység folyamán a gyerekek keze gyakran piszkos lesz, ezért gyakran kezet mos a gyermek. A bölcsődébe érkezéskor a gyermekek a szülők felügyelete mellett mosnak kezet. Minden pelenkacsere és a WC használat után kézmosás történik. Fontos feladat helyes kézmosás tanítása. Arcmosás akkor történik, ha maszatos. A mosakodáshoz folyékony szappant használunk. A kézmosást, törülközést személyes példaadással segítjük. A tükör előtti fésülködés a mozdulatok gyakorlása mellett, a testséma kialakulása, a saját test jellemzőinek megismerése szempontjából is fontos. Ezért egész alakos tükröket használunk. A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően a reggeli gondozás idején kerül sor a szájbölgöztetésre, a fogmosásra. A gyerekek saját eszközeiket használják. A kisgyermeknevelő megmutatja a helyes mozdulatokat is.

A bölcsőde tanítja a helyes orrfújást, a papír zsebkendő használatát. Az intézmény fontosnak tartja, hogy a gyermek ruházata tiszta, izléses, kényelmes, legyen. Lábbelije egészséges, tartsa a bokáját. Elegendő időt kell adni a gyermekeknek az öltözésre, vetkőzésre. A bölcsőde segíti, figyelemmel kíséri a gyermek tevékenységét, így elkerüli, hogy a ruhát, cipőt, stb. helytelenül vegye fel, kényelmetlen legyen számára vagy elmenjen a kedve a további együttműködéstől. Az öltözködéssel az esztétikai érzéket, az igényességet fejleszti a bölcsőde. A gombolást, fűzést játék közben is gyakorolhatják. A testápolással kapcsolatos szokások kialakítást következetesen végezi az intézmény, azzal a céllal, hogy a gyermekekben kialakuljon az igény, és szokássá váljon a kéz- arcmosás, az alapos törlés, a fogmosás, a fésülködés és

az igényes, rendezett öltözék.

Étkezés Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. A bölcsőde fontos feladata a gyermekek táplálása, az önálló étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Eredmény, ha örömmel, jó étvágyal fogyasztják az ételt a gyermekek. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint, ülben vagy asztalnál ülve, gondozási sorrendben étkeznek. Az intézmény mindig figyelembe veszi az egyéni tempót is. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel a gyermek igényeinek. A gyermekek játékból érkeznek az asztalhoz, saját helyükre ülnek. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít és tálal. Az együttműködési szándék szerint bevonja a gyermekeket a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést. A helyes étkezési szokások (alapos rágás, főzelék, gyümölcs, zöldség fogyasztás) kialakítására nagy hangsúlyt fektet az intézmény. Az új ízelet fokozatosan vezeti be az intézmény, és ösztönözi, de nem kényszeríti a gyermekeket az étel elfogyasztására. A szülőkkel információ csere történik a gyermek étkezési szokásairól. Az étkezésről a kisgyermeknevelők feljegyzést készítenek a gyermekek egyéni dokumentációjába.

Pihenés, alvás biztosítása A gyermekek akkor játszanak, vesznek részt aktívan a gondozásban, ha egyéni igényük szerint a bölcsőde megfelelő időt, lehetőséget biztosít pihenésre, alvásra. Gyermekfektetőn, heverőn, kuckóban pihenhettek. Az alváshoz optimális feltételek szükségesek: átszellőztetett szoba, állandó alvó hely, csend, nyugalom, kényelmes ruházat, póttárgy. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítjük az elalvást. Fekvő gyermeknek a fulladásveszélye miatt az intézmény nem ad cumisüvegbe folyadékot. Ébredés után csendes játékokra van lehetőség, bölcsőde ügyel arra, hogy a korán ébredők a még alvókat ne zavarják.

39. Játéktevékenység

A játék egyetemes emberi, belső késztetésből fakadó örömteli tevékenység. Életszükséglet. A játék útján történő tanulás döntő hatású az ember személyiség fejlődésére. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti, az érzelmi, értelmi és a szociális fejlődést. A bölcsőde értéknek tekintti a szabad játékot, az önálló mozgást, aktivitást, az alkotást, a kreativitást. Személyi és tárgyi feltételek biztosításával, jól szervezett napirenddel segíti elő a nyugodt játéktevékenységet a bölcsőde. Az intézmény fontosnak tartja a játék során is a gyermek megismerésén alapuló egyéni bánásmódot, a személyközpontúságot. A kisgyermeknevelő a gyermek igényétől és a helyzettől függően vesz részt a játékban, pl. kezdeményez, ötletet ad, segíti a megosztást, bátorít, együtt játszik a gyermekkel, stb. Viselkedése, kommunikációja minta a gyermekek számára. Érzelmi biztonságban indirekt módszerekkel az értelmi fejlődést a bölcsőde segíti. Módszertani levél, fejlődéslélektani, pedagógiai, neveléslélektani ismeretek segítenek abban, hogy önálló felelősséggel hozhasson döntéseket az intézmény a gyermekek játéktevékenységével kapcsolatban.

40. Tanulás

A bölcsőde a tanulás fogalmát a lehető leghatékonyabban értelmezi: tanulásnak tekintünk minden olyan tapasztalást, információszerző folyamatot, amely tartós változást idéz elő a viselkedésben és a gondolkodásban. A tanulás nem csupán ismeretszerzés, átszövi a bölcsődei élet egészét. Legfőbb motiválója a személyes kíváncsiság, érdeklődés. a tanulási vágy belső motívum: gyermek örömeit leli az egész folyamatban, és annak eredményében egyaránt. A tanulás a gyermek életkorából és fejlettségéből adódóan tevékenységbe ágyazottan történik. Legfőbb színterei a természetes élethelyzetek: gondozás, játék, a felnőttekkel, társakkal, együttes tevékenységek, kommunikáció. A tanulás jelentős mértékben utánpótláson alapuló spontán tevékenység, játékos tapasztalatszerzés. A beszéd a kisgyermekkor tanulás egyik fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltétele a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt-gyermek és gyermek-gyermek interakció. A fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, optimálisan ingergazdag környezettel teszi lehetővé az intézmény, hogy a gyermek nyitottan, érdeklődéssel fordulhasson a környezete felé, kedve legyen aktívan tevékenykedni. Sok

lehetőséget kínál fel az intézmény a tapasztalatszerzésre, a környezet megismerésére. Magyarázattal, bátorítással, elismeréssel segíti a bölcsőde a megértést, a feldolgozást. Követhető, pozitív minta nyújtására kerül sor. Teljesítményelváráshoz kötött, direkt ismeretátadás nincs a bölcsődéinkben.

XIII. Fejezet

Kiemelt szakmai feladatok

41. A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a családokkal

A gyermekek egészséges szocializációja, a személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család – bölcsőde közötti kapcsolat erősítése, a családi nevelés segítése. A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges, testi, lelki és szociális fejlődését. A bölcsőde mindenkor nyitott a kisgyermekes családok számára. A szülők a bölcsődébe való jelentkezéskor széles körű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életéről, a szokásokról, szabályokról, a családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás módjáról. Megtekinthetik a gyermekek által használt helyiségeket, a játszóudvart. Megismerhetik a gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét. Bemutakozó kiadványokon, honlapon, faliújságokon nyújtunk információt az ellátásról, a helyi szakmai programról. A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél többet alkalmazunk. A közös élmények, emberi kapcsolatok és a tájékozottság nagymértékben hozzájárulhat a szülői hatékonysághoz, és segítheti a családi nevelést és a kisgyermek fejlődését.

Szülői értekezletek A bölcsődevezető a felvétel alkalmával, majd később a napi csoportlátogatások, az egyéni beszélgetések és a szülői értekezletek alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Évente legalább két alkalommal szervez szülőértekezletet, a szülőket érintő kérdésekről. Az új szülők részére a felvétel előtti időszakban – kb. július 1-3 hete – tájékoztató jellegű szülő értekezletet tart. Bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, a bölcsőde orvosát, az ételmezésvezetőt, a dietetikust. Ismerteti a szakmai programot és a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Az első szülőértekezleten a kisgyermeknevelőkkel megállapodnak a családlátogatás időpontjában és a beszoktatások idejéről. Az óvodába kerülő gyermekek szülei számára az óvodai beiratkozások előtt a bölcsőde szervez értekezletet, melyre meghívja a bölcsődével kapcsolatot tartó óvoda vezetőjét, óvodapedagógusait.

Családlátogatás A gyermek felvétele előtt- optimális esetben a beszoktatás előtt egy vagy két héttel szervezik a kisgyermeknevelők.

Szülővel történő fokozatos beszoktatás A három éven aluli gyermekek természetes élettere a család. Hasonló korú társakkal való együtt nevelkedése nem saját, hanem a társadalmi igény. A bölcsőde feladata, hogy az igény kielégítése mellett csökkentse azokat a problémákat, nehézségeket, amelyeket a szülőktől való elválás, a környezetváltozás okoz. Ezt a célt szolgálja a szülővel történő fokozatos beszoktatás, amit a szülőkkel egyeztetve, a szakma alapelvei és a felhalmozódott tapasztalati értékeink és a kisgyermek érdekei szerint tervezi és végzi az intézmény. A módszer lehetőséget ad arra, hogy lehető legkíméletesebb módon történjen az elválás, és a gyermek biztonságban érezze magát az új környezetben. Az anya vagy az apa jelenléte megkönnyíti a gyermek számára az új környezet elfogadását, elősegíti a kisgyermeknevelővel való jó kapcsolat, érzelmi kötődés kialakulását. Mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciókat (pl. sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étkezési zavar, alvászavar). A szülők megismerhetik az ellátás minden részleteit, közvetlenül láthatják a nevelő munkát, a nevelői magatartást, módszereket. Módszertani levél és belső adaptációs jegyzet alapján végezi, rugalmasan alkalmazza az intézmény, a gyermek, szülő egyéni igényeinek figyelembevételével. A „saját” kisgyermeknevelő napi, és összegző feljegyzést készít az eseményekről a gyermek dokumentációjába.

Napi beszélgetések a szülővel A bölcsőde fontosnak tartja a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségügyi állapotáról, változásairól. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolata, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, levegőzés, önállóság, stb.) A bölcsőde ügyel arra, hogy a beszélgetés a gyermek bevonásával történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot és erősítik a bizalmat, lehetőséget ad a gyermek és egymás jobb megismerésére, a nevelés összehangolására.

Szülőcsoportos beszélgetések A kapcsolattartásnak olyan módszere mely lehetővé teszi, hogy az adott csoporthoz tartozó gyermekek szülei szervezett formában találkozhassanak, beszélgethessenek aktuális témákról a gyermekek fejlődésével, nevelésével kapcsolatban. A beszélgetések célja a családi nevelés segítése, a gyermek személyiségfejlődésének, szocializációjának elősegítése. A beszélgetéseket a kisgyermeknevelők vezetik. Az intézmény évente legalább két alkalommal szervezi, a szülőkkel megbeszélte időpontokban. A beszélgetések erősítik a partneri együttműködést, a bizalomra épülő jó kapcsolatot. Szülői közösségek alakulhatnak ki. A beszélgetés ideje alatt a gyermekek felügyeletét a bölcsőde biztosítja.

Egyéni beszélgetések A személyes beszélgetést igénylő kérdésekben, nevelési problémákban egyéni beszélgetést kezdeményezhet a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődei részlegvezető. A közös átgondolás szakmai kompetenciát meghaladó esetében szakember bevonása is kérhető. A nyugodt beszélgetés feltételeit és a kisgyermek felügyeletét az intézmény biztosítja.

Családi füzet Tájékoztató írásos formája, mely nem helyettesíti a személyes, közvetlen kapcsolattartást, de kiegészíti és megerősíti azt. Tájékoztatót a kisgyermeknevelő a gyermek fejlődéséről, a bölcsődei élet eseményeiről, a programokról, stb. Az családi füzet bejegyzéseinek folyamatosságával a kisgyermek bölcsődében töltött időszakáról hagyunk nyomot a család, a kisgyermek számára.

Szervezett közös programok A programok a családok igényeihez igazodó többlet lehetőségek a családi nevelés, a család bölcsőde kapcsolatának erősítése érdekében. A program lehet, családi délután, játszóház, kézműves alkotó foglalkozás, előadás, étel-, könyv-, játékbemutató, sportnap. Az ünnepekhez, különleges napokhoz kapcsolódóan közös mézeskalács készítést, mikulásvárást, apák napi partit, anyák napját, gyermeknapot rendezünk. A gyermekek a szülők biztonságot adó jelenlétében szereznek tapasztalatokat a társas helyzetekről, együtt játszhatnak szüleikkel és kortársaikkal. A szülők ötleteket kaphatnak egymástól is a neveléshez, megoszthatják tapasztalataikat egymással. Megfigyelhetik a bölcsődei élet részleteit, a napirendet, étrendet, játékkészletet.

42. Egészségvédelem az egészséges életmód megalapozása

A gyermekek testi-, lelki egészségének megőrzése, az egészséges életmód, a helyes szokások, viselkedés módok megalapozása a bölcsődei egészségvédelem célja. Személyes példamutatásra építve derűs, elfogadó légkörben a bölcsőde naponta biztosítja a folyamatos játékot, az elegendő szabadlevegőn tartózkodást, a gyermekek fejlettségének, állapotának megfelelő étrendet, a fejlődéséhez szükséges élelemit anyagokat.

Lelki egészségvédelem A lelki egészség szempontjából döntő jelentőségűek az első években szerzett benyomások. Az adaptáció és az azt követő időszak érzelmi jelei többnyire láthatóak, de az sem ritka, hogy a gyermek belső feszültségekkel küzd. A kisgyermek körül vevő bölcsődei szakemberek a gyermek viselkedését folyamatosan figyelemmel kísérik, annak érdekében, hogy felismerjék a lelki problémákat, a stressz jeleit és segítik ezek feldolgozását. Az intézmény mindent megtesz azért, hogy a gyermek biztonságban érezze magát, és elfogadja az új környezetét. Figyel a bölcsőde a mentálhigiénés változásokra, tünetekre és kompetencia határainkon belül kezeli ezeket. A segítő szemléletű, személyközpontú kisgyermeknevelők hozzájárulnak a gyermekek lelki egészségének megtartásához.

Sikerélményekhez juttatja a gyermekeket az intézmény, sőt megerősíti a helyes viselkedést. A bölcsőde figyelmet fordít az agresszió megelőzésére, és a játék segítségével oldja a feszültségeket. A szeretetteljes légkör, a rendszeresség, a következetesség biztonságérzetet ad. A gyermekek kedvenc játékukat, átmeneti tárgyat behozhatnak, ami vigaszt nyújt és folytonosságot a családi otthon iránti igényben.

Mozgásfejlődés segítése A gyermek legtermészetesebb megnyilvánulása a mozgás. Csecsemő és kisgyermekkorban alakulnak ki az alapvető mozgásformák. A gyermekek mozgásigénye nagy, az egészséges gyermek szívesen és örömmel mozog. A mozgásigény kielégítését a szabad játék és mozgás biztosításával, a szabadban és a szobában történő tevékenységekkel, mozgáskezdeményezéssel segíti a bölcsőde. A környezetet balesetmentessé tesszük, a veszélyhelyzeteket az intézmény igyekszik kiküszöbölni, továbbá olyan körülményeket teremt, amelyek fokozzák a mozgáskedvet, változatos mozgásformákra adnak lehetőséget. Bölcsőde elegendő időt, megfelelő helyet, eszközöket biztosít a mozgáshoz a csoportokban és az udvarokon. A csecsemőknek védett, elegendő térrel rendelkező helyett biztosít (hempergő, elkerített szobasarok) az intézmény. A gyerekek állandó felügyelet mellett, szabadon, egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolhatják a nagymozgásokat, finom mozgásokat. A mozgás pozitívan hat az idegrendszerre, a növekedésre, az egészség fenntartására, a betegségek megelőzésére. De segíti az én-tudat fejlődését és az alkalmazkodást.

Levegőzés Minden évszakban biztosítja az intézmény a szabadban, a friss levegőn tartózkodást, kinti játékot, mozgást. Bölcsőde a szabadban altatást biztosít valamennyi egészséges kisgyermeknek, amennyiben azt az időjárás lehetővé teszi. A gyermek szabadban altatásról az intézmény a szülőt nyilatkoztatja.

Fogápolás A fogszuvasodás megelőzése érdekében a bölcsőde fontosnak tartja a fogápolás, a helyes szájbörlítés, a fogmosási technika megismertetését, elsajátítását a bölcsődés korban. Az intézmény célja az egészséges fogfejlődés fenntartása, a fogazat védelme, a fogmosás igényének kialakítása. A zárt fogsorú gyermekek fogkefét és fogkrémet használnak. A rágás érdekében rendszeresen ad nyers kerti veteményeket, gyümölcsöket a bölcsőde. A gyermekek fogazatát évente fogszakorvos ellenőrzi, aki konzultál a kisgyermeknevelőkkel és a szülőkkel is.

A bölcsőde orvos preventív tevékenysége A bölcsőde orvosa a beszoktatást követően, majd később havonta, félévente részletes orvosi vizsgálatot végez. A vizsgálatot dokumentálja a gyermek egészségügyi kartonjába. A tapasztalatokat megbeszéli a kisgyermeknevelővel, a szülővel, szükség esetén a gyermek házi orvosával. Szakorvost ajánl, kezdeményez. Egészségügyi továbbképzést, ismeretterjesztő előadásokat tart a bölcsődei dolgozóknak, szülőknek.

43. A Komplex művészeti, esztétikai nevelés

A bölcsődében a művészeti nevelés legfontosabb célja az örömszerzés, a gyermekek figyelmének, érdeklődésének felkeltése, az érzelmi intelligencia fejlődésének segítése. Főként játék helyzetben, önkéntesen vehet részt a gyermek a kezdeményezésben, a teljesítmény, az alkotás nem elvárás.

Ének-zenei nevelés Bölcsőde nevelői tevékenységének fontos eleme az ének, a gyermekek zenei nevelése. A dalos játékok, a ritmikus mondókák, énekelgetés hatással van a gyermekek társas kapcsolatainak, mozgásának- és hangadásának alakulására. Zenei nevelőmunkánkat Kodály Zoltán: "Kis ember dalai", Forrai Katalin: "Jár a baba, jár", „Ének a bölcsődében.” című gyűjteményére, Gállné Gróh Ilona: „Ringató”-jára, népi mondókákra és a népdalok dallamvilágára alapozza a bölcsőde. Az énekelgetés, dúdolás, a höcögtetés, az érintgetés a felnőtt, a gyermek érzelmeinek is pozitív irányultságát eredményezi. A zajkeltő eszközök, a hangszerek megismerését a napi tevékenység részeként értelmezi az intézmény. A bölcsőde élő énekszót részesíti előnyben, énekel személyes kapcsolatban, játék helyzetben, játékeszközt használva, valamint ismételtetéssel, mozdulatokkal erősíti a zenei élményt. Az intézmény házi készítésű hangszerekkel bővíti a hangeszközöket és a gyermekek magas

hangjához alkalmazkodva énekel. A zenei anyagokat gondosan választja meg a bölcsőde, a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni állapotának, érzelmi hangulatának megfelelően. A kisgyermeknevelők a nevelési évre összeállítják, tervezik meg, mit énekelnek napi rendszerességgel, mit az ünnepek közeledtén, mit alkalmaznak meghallgatásra, vigasztalásra, altatásra. A kisgyermeknevelő kompetenciája milyen helyzetben, hol alkalmaz mondókát, dalt, a nyugodt gondozási – nevelési légkör, a gyermek jó hangulatának érdekében. Étkezés közben nincs éneklés.

Anyanyelvi, irodalmi nevelés (mondóka, mese, báb) A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi-, értelmi (beszéd, gondolkodás, emlékezet, képzelet) és szociális fejlődésére. A mondóka, vers ritmusa, képes könyv nézegetése közbeni közelség, a mese tartalma az érzelmeken keresztül hat a gyermeki személyiségre. Információkat, ismereteket nyújt, oly módon, amire szinte semmilyen egyéb helyzetben nincs mód. A képeskönyveket tudatos megfontolással szerezi a bölcsőde. A művészeti alkotás, hagyományörzés, mint minőség, és a kisgyermek számára érthető megközelítés a megfelelő választás. Az intézmény fontosnak tartja, hogy valamennyien megfelelő irodalmi anyaggal rendelkezzen (vers, mese, mondóka), melyből a gyermekek igénye, fejlettsége szerint válogathat, adott szituációkhoz (rajzolás, gyurma, főzőcske, stb.) kapcsolódni tud. A gyermekek a népi mondókák, versek, mesék mellett, azokat a történeteket is szeretik, amelyek róluk szólnak, a mindennapi eseményeiket, élményeiket fogalmazza meg. Közös öröm, az én-tudat és a gyermeki emlékezet fejlesztése együttesen érvényesül.

Vizuális nevelés (firkálás, rajzolás, gyurmázás, stb.) A tevékenység maga az örömforrás, érzelmek feldolgozása, önkifejezés. A kisgyermeknevelők életkornak megfelelő, változatos eszközökkel, játszóhely biztosításával, állandó felügyelettel, technikai tanácsadással segítik a tevékenységet. Az alkotó tevékenység kibontakozása szempontjából bölcsőde alapvető tevékenységnek tekintik a firka-korszakát. Aminek feltételeit naponta, minden bölcsődei csoportban igyekeznek megteremteni a bölcsőde, továbbá gyurmázásra (só-liszt és főzött gyurma) is állandóan lehetőséget ad. A gyermekek alkotókedvét dicsérettel, bátorítással, elismeréssel kerül erősítésre. A firkákat, rajzokat, alkotásokat megbecsüli, megőrzi a bölcsőde. A csoportszobákat, öltözőket a gyermeki alkotásokkal és a kisgyermeknevelők által készített évszaknak megfelelő, ízléses dekorációkkal, képekkel, fotókkal, díszítjük, mellyel a kisgyermek vizuális nevelését szolgáljuk.

Esztétikus környezet biztosítása A bölcsőde berendezéseinek, felszerelési tárgyainak megválasztásánál nem csak a szükségletek kielégítését, hanem az esztétikai nevelés és az ízlésformálást is érvényesíti az intézmény. Lehetőség szerint a bölcsőde úgy válogatja meg a tárgyakat, a falak, függönyök, a textíliák színét, hogy azok egymással szinkronizáljanak. A környezet díszítését a kisgyermeknevelők végzik, az esztétikai egyensúly megteremtésére törekedve.

44. Környezeti nevelés

A bölcsőde megismerteti, tapasztalatokat közvetít a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében a természeti (állatok, növények, termések, időjárás, évszakok jellemzői, stb.) és a társadalmi (családi szerepek, foglalkozási szerepek, hagyományok, ünnepek, stb.) környezet, a játéktevékenységen, és az egyéb tevékenységeken keresztül. A folyamatban kiemelt szerepe van a felnőtt, kisgyermeknevelő példamutatásának.

XIV. Fejezet

Intézményi kapcsolatok

Egymás kompetencia határai tiszteletben tartásával együttműködünk mindazokkal, akik kapcsolatban kerülhetnek a gyermekekkel, szüleikkel, (védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, gyermekjóléti központ, családsegítő, óvodák, nevelési tanácsadó, fejlesztő szakemberek, Szakértői Bizottságok, gyermekvédelmi szakellátások, gyámhivatalok, stb.)

45. Együttműködés az óvodákkal

A bölcsődei ellátás befejezése az óvodai átadás. Az átmenet segítése érdekében bölcsőde együttműködik a környezetükben működő „társ” óvodával. Sikerült minden óvodai intézménnyel együttműködő, egymás szakmai kompetenciáját tiszteletben tartó, elismerő szakmai kapcsolatot kialakítani. A tavaszi időszakban a szülői értekezleten részt vesznek az óvoda pedagógusok, majd meglátogatják a leendő óvodás gyermekeket csoportjainkban. Az óvodai felvételt nyert gyermekek óvodai látogatást tesznek kisgyermeknevelőikkel. A nevelők és az óvónők információkkal segítik egymást az gyermek intézményváltásának megkönnyítése érdekében. Ősszel a kisgyermeknevelők meglátogatják az óvodában a volt bölcsődés gyermekeiket.

46. Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival- Gyermekvédelem

A gyermekek védelme minden bölcsődei dolgozó kötelessége. A gyermekek veszélyeztettségének megelőzése, megszüntetése érdekében jelzési kötelezettségünk van. Az intézmény felismeri a testi, lelki fizikai bántalmazás, elhanyagolás jeleit, és a veszélyeztettséget jelenti a Gyermekjóléti Központnak. Intézményi kérésre pedagógia szakvéleményt készít. Lehetőséget biztosít, hogy a Gyermekjóléti Központ szakembere látogatást tegyen a bölcsődei kliensénél. Védelembe vett gyermek esetében együttműködik a családgondozóval, védőnővel. A bölcsőde, gyermekvédelmi felelős, kisgyermeknevelő részt vesz esetkonferencián, jelzőrendszeri megbeszélésen, konferencián.

47. Kapcsolattartás a civilszervezetekkel, más intézményekkel

Bölcsődei Alapítvány A szülők kezdeményezésével létre jött Alapítványok rendszeresen támogatják az adott bölcsőde játékkészletének fejlesztését, a szakmai és családi rendezvényeket, a dolgozók képzését, a közösségek építését. Pályázatokkal segítik a bölcsőde működését.

Korai fejlesztő Központ Kisgyermeknevelőink segítik a fejlesztő szakemberek fejlesztő tevékenységét a korai fejlesztést Határozat alapján igénybe vevő kisgyermek esetében. Biztosítják a bölcsődében felvételt nyert SNI gyermekek egyéni gondozását, nevelését, amellyel nagy segítséget nyújt a családoknak, szülőknek, gyermekeknek.

XV. Fejezet

Gyermekekről vezetett dokumentációk

A bölcsődei nevelés- gondozás során az intézmény folyamatosan dokumentálja a gyermekek fejlődését. A dokumentálást megfigyelési szempontok, sorok segítik. Alapja a tényyszerűség (objektív, konkrét), a hitelesség, a szakmaiság és a rendszeresség. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítjuk és nem minősítjük. A dokumentumok vezetése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, a kezelése, tárolása az adatvédelemnek megfelelően történik.

48. Gyermekegészségügyi törzslap

Felvételnél az eü. törzslapot intézmény biztosítja, kitöltését a bölcsőde és a gyermekorvos végzi. Ezt

követően a kisgyermeknevelő vezeti a saját gyermekeiről. Útmutató segítségével rendszeresen írnak a gyermek érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlődéséről, változásokról. A gyermekkel történő különleges események, a betegségek, hiányzások is bejegyzésre kerülnek. A törzslap melléklete a „családlátogatási és a „beszoktatási jegyzet” is.

49.Családi füzet

A kisgyermeknevelő havonta tájékoztatja szülőket kisgyermeknevelői beírás formájában a gyermek teljes körű fejlődéséről, az eseményekről.

50. Csoportnapló

A csoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. Kisgyermeknevelők vezetik, délelőtti - délutáni váltásban. Tartalmazza a jelenlévők névsorát, a napirendi eseményeket, szakmai tevékenységet, különleges történéseket. Rögzítik az étrendet, a levegőn tartózkodás, a szabadban altatás tényét, idejét.

51. Napi jelentés kimutatás TAJ alapú központi nyilvántartás

Az intézmény naponta gondozásban résztvevő gyermekek nevét rögzíti. A feladat felelősei a bölcsődevezető és helyettes. Az adatszolgáltatás ellenőrzését a Bölcsőde munkatársai végzik. A bölcsődei normatíva igénylésének alapja.

52. Személyi térítési díjak nyilvántartása

Az étkezésben résztvevő gyermekek nyilvántartását naponta vezetjük. Külön nyilvántartás készül a díjat fizetőkről és a kedvezményben részesülőkről is.

XVI. Fejezet

Fejlődés jellemzői a bölcsődéskor végére

A gyermekek többsége az éres, fejlődés, a családi nevelés és a bölcsődei nevelés eredményeként a bölcsődés kor végére eléri az óvodai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget.

Az óvoda érettség jellemzői: Főtevékenysége a játék, aktív, tevékeny, szereti, amit csinál. Képes kötődni, érzi, hogy szeretik, a közösséghez tartozik, családjának, társainak örül, a felnőtt-gyerek kapcsolaton túl, a gyerek-gyerek kapcsolatokban is biztonságban, jól érzi magát, szívesen játszik társaival. Kialakult én-tudata, én-képe pozitív, Nyitott, érdeklődő, kíváncsi. Örömmel vesz részt új tevékenységekben, Több területen önálló, élvezzi önállóságát, a gyakorlást, kisebb segítséget igényel. Jól tájékozódik a környezetében, ismeri napirend eseményeit, a szokásokat. elfogadja a csoportban kialakított szabályokat, alkalmazkodás nem jelent számára megterhelést. Tudomásul veszi, hogy nem teheti mindig azt, amit akar. Képes a konfliktusokat, negatív érzéseket önállóan, vagy felnőtt segítségével feldolgozni, Mozgása összerendezett, változatos mozgásformákat használ. Érzékeli teste térbe való elhelyezkedését, mozdulatai hatását. Képes kifejezni magát, szabadon megnyilatkozik különböző területeken. Szavakkal fejezi ki szükségleteit, Elsősorban beszéd útján tart kapcsolatot a felnőttekkel és a gyerekekkel, Szobatiszta, legtöbbször „ágytiszta”. Büszke arra, hogy nem használ pelenkát, Együttműködik a felnőttekkel, szívesen segít, kisebb feladatokat teljesít. A gyermekek egészséges fejlődés esetén is jelentős egyéni különbségeket mutatnak. Az intézmények a család, bölcsőde és óvoda együttműködése fontos a gyermek zavartalan fejlődése és az óvodai adaptáció érdekében.

XVII. Fejezet

Ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme

Gondot fordítunk a gyermekek jogainak sérthetlenségére. a szülők, törvényes képviselők és a bölcsődei dolgozók állampolgári és alkotmányos jogaira. A jogokat és a kötelességeket a „Szociális Munka Etikai Kódexe”, „A bölcsődei munka etikai kódexe (tervezet) tartalmazza. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 35.§ alapján a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az Intézmény Érdekképviseleti Fórumot működtet. A Fórum elérhetőségéről a szülőket a bölcsődevezető tájékoztatja.

XVIII. Fejezet

Szakmai program alapdokumentumai

53. Jogszabályok

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25)
- 1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről,
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.
- 15/1998. (IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- 369/2013. (X.24.) Korm. rendelet a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről.
- 1992. évi XXXIII. törvény a Közalkalmazottak jogállásáról.
- 2011. évi CXII. törvény az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról.
- 235/1997. (XII.17) Kormányrendelet a gyámhatóságok, a területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, a gyermekjóléti szolgáltatások és a személyes gondoskodást nyújtó szervek és személyek által kezelt személyes adatokról.
- 328/2011. (XII.29) Kormányrendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról.
- 8/2000. (VIII.4.) SzCsM Rendelet a személyes gondoskodást végző személyek adatainak működési nyilvántartásba vételéről.
- 9/2000. (VIII.4.) SzCsM Rendelet a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról.
- 257/2000. (XII.26.) Kormányrendelet a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvénynek a szociális, valamint a gyermekjóléti és gyermekvédelmi ágazatban történő végrehajtásáról.
- 1/2000. (1.7.) SzCsM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről.
- A bölcsődék Napjának megünnepléséről szóló 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 43. § (1).

54. Szakmai irányelvek, módszertani levelek

- Játék a bölcsődében. Módszertani levél. 2003
- A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramja. 2020
- Gyermekek napközbeni ellátásához illeszkedő standard. 2021
- Módszertani útmutató. A kisgyermek szakmai dokumentáció vezetése. 2019
- A család és a bölcsőde kapcsolata. Módszertani levél. Kézirat. Magyar Bölcsődék Egyesülete, Pedagógus- Pszichológus Tagozat anyaga, 2007
- Az egészséges csecsemő táplálásának irányelvei. (Az Országos Csecsemő-és Gyermek egészségügyi Intézet által 1994-ben összeállított, „Az egészséges csecsemő táplálásának irányelveiről” c. viselő 47.

számú módszertani levél helyébe lép. 2001.

- Biztos alapokon. Kisgyermekkorai nevelés és gondozás. Nevelés és képességfejlesztés. OECD, 2001
- Bölcsődei adaptáció. Módszertani levél. BOMI, Bp, 1979
- Folyamatos napirend a bölcsődében. Módszertani levél. BOMI, Bp. 1982
- Gyermekek napközbeni ellátása. Standard. SZMI. Bp,2007.
- Játék a bölcsődében. Módszertani levél. BOMI, Bp., 1997
- Korai fejlesztés a bölcsődében. Módszertani levél. NCsSzI, Bp. 2003
- Napközbeni gyermekellátás Európában. Az Európa Tanács ajánlásai. Kézirat.
- Szülővel történő fokozatos bölcsődei beszoktatás. Kiegészítő módszertani útmutató a fokozatos beszoktatás c. módszertani levélhez. BOMI, Bp. 1982
- Útmutató a bölcsődei gondozónők családlátogatásához. BOMI, Bp. 1989

55. Intézményi Szabályzatok

SZMSZ, Iratkezelési és Adatvédelmi Szabályzat, Nyitás -Zárás és Kulcskezelési Szabályzat, Élelmezési Szabályzat, Munkaruha Ellátás Szabályzat, Közalkalmazotti Szabályzat, Felvételi Szabályzat, Cafetéria Szabályzat, Érdekképviselői Fórum Szabályzat, Munkavédelmi és Tűzvédelmi Szabályzat, Ajándék és Egyéb Előnyök Elfogadásának Szabályzata, Panaszkezelési Szabályzat

XIX. fejezet

Záró rendelkezések

Az Aprófalva Bölcsőde, Esztergom bíz abban, hogy a Szakmai Program a gyermekek életkori sajátosságait és szakmai értékeit követve szolgálja a kisgyermeknevelés továbbfejlesztését, segíti kibontakoztatni az esztergomi Önkormányzati Bölcsőde sokszínű tevékenységét, a kisgyermeknevelés jó gyakorlatának minél szélesebb alkalmazását, szolgálva ezzel a gyermekek minél szélesebb személyiség fejlődését.

Az Aprófalva Bölcsőde, Esztergom intézmény hiszi, hogy a szakmai program megvalósításával boldog gyermekkor, egészséges testi, lelki és szociális fejlődést biztosít az esztergomi és a környékbeli lakosság gyermekeinek, és a bölcsődei kor végére érett, óvodai élet megkezdésére alkalmas kisgyermeket nevelünk.

56. Hatálybalépés

A Szakmai Program elfogadást követően lép hatályba és visszavonásig érvényes. A Szakmai Program az Intézmény egész területére és valamennyi dolgozójára kötelező érvénnyel vonatkozik.

A módosítás során az elkészítésre vonatkozó legitimációs eljárást kell lefolytatni.

Szakmai Program mellékletei:

- (1) Felvételi Szabályzat

57. Legitimáció

A Szakmai Programot készítette: Vicze Enikő

A fenntartói legitimáció után a program életbe lép. Program hatálya: 2024- 2027. Módosítása a 15/1998. (IV. 30) NM rendelet alapján történik. Aktualizálása folyamatos. Felülvizsgálat esedékessége 3 év.

Esztergom,

.....
Bölcsődevezető

A Szakmai Program tekintetében véleményezési jogával élt a dolgozók közössége. Véleményüket aszámú jegyzőkönyv tartalmazza.

Kelt: Esztergom,

.....
Dolgozói közösség elnöke/képviselője

Esztergom,.....évhó.....nap

.....
Bölcsődevezető

.....
Fenntartó

A Szakmai Programot jóváhagyom törvényességi szempontból.

.....
Önkormányzat jegyzője

